

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 27.1.2004

KOM(2004) 44 endelig

1998/0360 (COD)

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN
TIL EUROPA-PARLAMENTET**

i henhold til EF-traktatens artikel 251, stk. 2, andet afsnit

vedrørende

**Rådets fælles holdning med henblik på vedtagelse af Europa-Parlamentets og Rådets
forordning om koordinering af de sociale sikringsordninger**

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN
TIL EUROPA-PARLAMENTET**

i henhold til EF-traktatens artikel 251, stk. 2, andet afsnit

vedrørende

**Rådets fælles holdning med henblik på vedtagelse af Europa-Parlamentets og Rådets
forordning om koordinering af de sociale sikringsordninger**

1. BAGGRUND

Den 21. december 1998 forelagde Kommissionen Europa-Parlamentet og Rådet et forslag til forordning, KOM(1998) 779 endelig udg. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg afgav udtalelse den 27. januar 2000. Europa-Parlamentet afgav udtalelse ved førstebehandlingen den 3. september 2003 og vedtog 47 ændringsforslag. Af disse bibeholdt Kommissionen 40 i deres helhed, 3 delvis og 4 blev ikke accepteret.

På baggrund af Europa-Parlamentets udtalelse og i henhold til EF-traktatens artikel 250, stk. 2, vedtog Kommissionen et ændringsforslag (KOM(2003) 596 endelig udg.), som blev forelagt Europa-Parlamentet og Rådet den 10. oktober 2003.

I Rådet blev der opnået delvis politisk enighed om en fælles holdning den 1. december 2003, og derefter blev den fælles holdning enstemmigt vedtaget den 26. januar 2004.

2. FORMÅLET MED KOMMISSIONENS FORSLAG

Forordning (EØF) nr. 1408/71¹ sikrer koordineringen af medlemsstaternes sociale sikringsordninger med henblik på at beskytte personers rettigheder, når de flytter inden for EU.

Siden forordningen blev vedtaget i 1971, har den undergået en lang række ændringer med det formål at tage hensyn til udviklingen i de nationale lovgivninger, forbedre visse bestemmelser, udfylde huller eller afklare bestemte personkategoriers situation. Desuden er det nødvendigt at tydeliggøre visse bestemmelser for at undgå fortolkningsproblemer, hvilket fremgår af det store antal domme, som Domstolen har afsagt om koordineringen. Det mål, der forfølges med koordineringen, skal endvidere være afpasset udviklingen i EU som helhed. Koordineringsreglerne har nemlig ikke

¹ Rådets forordning nr. 1408/71/EØF af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, EFT L 149 af 5.7.1971, s. 2. Forordningen er blevet ajourført ved Rådets forordning (EF) nr. 118/97 (EFT L 28 af 30.1.1997, s. 1) og senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1386/2001 (EFT L 187 af 10.7.2001, s. 1).

længere kun til formål at sikre arbejdstageres frie bevægelighed, men tilsigter også at beskytte de sociale sikringsrettigheder for alle personer, som flytter inden for EU. Koordineringen skal fremover ses i lyset af EU-borgerskabet og etableringen af et socialt Europa.

For at imødekomme disse behov har Kommissionens forslag derfor et dobbelt formål, der dels går ud på at forenkle koordineringen af de sociale sikringsordninger, dels at modernisere dem.

3. KOMMENTARER TIL DEN FÆLLES HOLDNING

3.1. Generelle bemærkninger

Den politiske aftale, der blev opnået med enstemmighed i Rådet den 1. December 2003, er inkorporeret i den fælles holdning, som blev vedtaget den 26. Januar 2004.

I Rådets fælles holdning bibeholdes de væsentligste mål i Kommissionens oprindelige forslag, således som ændret ved ændringsforslaget.

Den fælles holdning omfatter således bl.a. følgende væsentlige elementer:

- Den personkreds, forordningen dækker, udvides til at omfatte alle statsborgere i medlemsstater, der er omfattet af en medlemsstats lovgivning om social sikring. Dette betyder, at ikke blot lønmodtagere, selvstændige erhvervsdrivende, tjenestemænd, studerende og pensionister, men også ikke-erhvervsaktive personer er beskyttet af koordineringsreglerne. Dette forenkler og afklarar den lovgivning, der gælder for grænseoverskridende forhold.
- Forordningens saglige anvendelsesområde udvides til at omfatte lovbestemte efterlønsordninger, hvilket medfører, at efterlønsmodtagere får garanti for, at ydelserne udbetales, og at de er dækket af sundhedsplejeordninger og modtager familiedydelser, selv om de er bosiddende i en anden medlemsstat.
- Princippet om ligebehandling og ligestilling af begivenheder styrkes.
- Forsikrede personer, der midlertidigt opholder sig i en anden medlemsstat, vil kunne modtage den sundhedspleje, der - set fra et medicinsk synspunkt - er nødvendig under dette ophold.
- Der sigtes mod en øget forpligtelse til samarbejde og gensidig bistand mellem medlemsstaternes institutioner til gavn for borgerne.

Kommissionen accepterer den fælles holdning, der, selv om den er mindre ambitiøs end Kommissionens oprindelige forslag, som ændret som følge af Parlamentets udtalelse, udviser et passende balance mellem de forskellige bindinger og karakteristika ved medlemsstaternes forskellige sociale sikringsordninger. Den udgør et vigtigt fremskridt for borgernes frie bevægelighed, samtidig med, at den sikrer bevarelsen af deres sociale sikringsrettigheder.

3.2. Europa-Parlamentets ændringsforslag ved førstebehandlingen

Europa-Parlamentet vedtog 47 ændringsforslag ved førstebehandlingen.

Ændringsforslagene 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 35, 37, 39 og 55 er blevet medtaget i deres helhed i såvel Kommissionens ændrede forslag som i Rådets fælles holdning.

Ændringsforslag 7 og 52 er blevet accepteret i det ændrede forslag og har undergået en omformulering i den fælles holdning, som Kommissionen kan godkende (jf. artikel 1, nr. 1), og artikel 76, stk. 6, i den fælles holdning).

Ændringsforslag 11, 44 og 51 er blevet delvis medtaget i det ændrede forslag og den fælles holdning.

Stk. 1 i **ændringsforslag 11** er blevet medtaget i sin helhed i den fælles holdning, mens stk. 2 er blevet gjort smidigere, således at det kun omfatter årlige erklæringer, hvilket forekommer at være i større overensstemmelse med bestemmelsens formål.

De samlede ændringsforslag 51 og 44, som delvis er blevet medtaget i det ændrede forslag, går, hvad det væsentlige angår, igen i den fælles holdning, nærmere betegnet i artikel 72, litra c), hvorefter det fremgår, at Den Administrative Kommission har til opgave ”at fremme og udvikle samarbejdet mellem medlemsstaterne og deres institutioner på den sociale sikrings område, især med henblik på at inddrage specifikke spørgsmål vedrørende visse personkategorier; lette gennemførelsen af grænseoverskridende samarbejde med henblik på koordinering af den sociale sikring”.

I sit ændrede forslag havde Kommissionen accepteret **ændringsforslag 48**, der understreger nødvendigheden af at skabe større konvergens mellem koordineringen af de sociale sikringsordninger og visse bestemmelser i aftalerne om dobbeltbeskatning. Dette ændringsforslag er ikke medtaget i Rådets fælles holdning.

Ændringsforslag 56 er blevet integreret i det ændrede forslag, men ikke medtaget i den fælles holdning. Rådet har ikke fundet det nødvendigt på grund af de ændringer, der er blevet indføjet i bestemmelserne om arbejdsløshedsydelse til arbejdsløse, der i deres seneste arbejdsaktive periode var bosiddende i en anden medlemsstat end den kompetente stat (jf. punkt 3.3.9.).

Ændringsforslagene 46, 47, 50, 53 og 54 er i deres helhed blevet medtaget i det ændrede forslag og indgår, hvad substansen angår, i den fælles holdning.

Ændringsforslag 46 vedrørende en forbindelse mellem de sociale sikringsbestemmelser og visse aftalebestemmelser indgår i betragtning 6 i den fælles holdning. Rådet ønsker at gå etapevis frem ved i første omgang at gennemføre en evaluering af erfaringerne i de medlemsstater, der har indført sådanne aftalebestemmelser. Kommissionen støtter denne holdning, der gør det muligt at evaluere nødvendigheden af eventuelt at indføre en lovgivning, hvis sigte er at koordinere visse aftalebestemmelser.

Ændringsforslag 47 er blevet indført i betragtning 8 i den fælles holdning. Det er blevet udvidet til at omfatte alle arbejdstagere, der ikke er bosiddende i den medlemsstat, hvor de arbejder. Kommissionen går ind for denne bredere formulering, idet princippet om ligebehandling er vigtigt for samtlige arbejdstagere og ikke kun for grænsearbejdere, som anført i forordningen.

Ændringsforslag 50 om retten til naturalydelser for medlemmer af en grænsearbejders familie i den stat, hvor grænsearbejderen har arbejde, er for en stor dels vedkommende medtaget i betragtning 23 og i artikel 18, stk. 2, i den fælles holdning. Rådet har vedtaget, at grænsearbejderes familiemedlemmer kan modtage naturalydelser, når de opholder sig i den kompetente stat, med mindre denne stat afviser det ved at være opført på listen i forordningens bilag III. I så tilfælde præciseres det, at familiemedlemmer alligevel kan modtage sådanne naturalydelser, som måtte være nødvendige under et ophold i den kompetente stat. Selv om der er syv medlemsstater, der er opført på listen i bilag III, kan Kommissionen acceptere denne løsning, der udgør en reel forbedring af familiemedlemmers rettigheder i forhold til den nuværende situation.

Ændringsforslag 53 er delvis medtaget i betragtning 21 og artikel 20 i den fælles holdning. Rådet har bibeholdt princippet om forhåndsgodkendelse for at opnå refusion af udgifter til anden form for behandling end hospitalsbehandling. Kommissionen beklager imidlertid, at dette fremskridt ikke har kunnet gennemføres inden for rammerne af forordningen. Den ønsker dog at gøre opmærksom på, at det principielt er muligt, at den kompetente institution kan påtage sig udgifterne for en sådan behandling i udlandet uden forhåndsgodkendelse på grundlag af traktatens artikel 49 i overensstemmelse med Domstolens retspraksis². På denne baggrund og under hensyn til forordningens særlige karakter og målsætning, som det senest fremgår af Domstolens dom i Inizan-sagen³, kan Kommissionen acceptere synspunktet.

Ændringsforslag 54 er delvis medtaget i artikel 28, stk. 2. I denne bestemmelse præciseres det, at en pensioneret grænsearbejder fortsat har mulighed for at få naturalydelser i den stat, hvor han sidst har været beskæftiget, dog under forudsætning af, at den stat, han sidst har været beskæftiget i, og den stat, der skal udbetale ydelserne, har valgt denne løsning og står opført i bilag V. Eftersom allerede syv medlemsstater står opført i dette bilag, kan Kommissionen acceptere denne løsning som et kompromis, idet den udgør en forbedring af pensionerede grænsearbejderes rettigheder.

Ændringsforslag 38, 40, 45 og 49 er ikke blevet medtaget, hverken i det ændrede forslag eller i den fælles holdning. Kommissionen er af den opfattelse, at bestemmelser af den art, der er omhandlet i **ændringsforslag 38 og 40**, snarere hører hjemme i gennemførelsesforordningen. **Ændringsforslag 45 og 49** rækker ud over det anvendelsesområde, der gælder for koordineringen af de sociale sikringsordninger jävnfør EF-traktaten.

² Domme af 28.4.1998, Kohll (sag C-158/96) og Decker (C-120/95); dom af 12.7.2001, Smits og Peerbooms (C-157/99), dom af 13.5.2003, Müller-Fauré/Van Riet (C-385/99).

³ Dom af 23.10.2003, sag C-56/01.

3.3. Nye bestemmelser, som Rådet har indført, og Kommissionens holdning hertil

3.3.1. Betragtninger

Et vist antal betragtninger er blevet ændret eller tilføjet for at skabe større kohærens med de ændringer, der er indført gennem Kommissionens forslag (betragtning 1a, 2, 5, 8, 9, 10, 11, 18, 20, 22, 23, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 41, 42, 43, 44).

3.3.2. Bestemmelser vedrørende afsnit I – Almindelige bestemmelser

Bortset fra Parlamentets ændringsforslag, som er integreret i den fælles holdning, er det kun artikel 4, der har været genstand for visse ændringer:

- Af retssikkerhedsmæssige grunde har Rådet foretrukket en udtømmende liste over de sociale sikringsgrene i stedet for den indikative liste, der er anført i Kommissionens forslag, idet grenen "efterløn" er blevet føjet til den eksisterende liste.
- I forbindelse med definitionerne anføres ” lovgivning vedrørende sociale sikringsgrene”, som vedrører diverse ”ydelser”; det præciseres, at forordningen finder anvendelse på særlige ikke-bidragspligtige ydelser, men ikke på ydelser til ofre for krig eller følgerne af krig.

Kommissionen kan acceptere disse ændringer, der afspejler EU-retten og udgør et beskedent, men positivt skridt fremad i forhold til den nuværende situation.

3.3.3. Bestemmelser vedrørende afsnit II – Fastlæggelse af, hvilken lovgivning der skal anvendes

I den fælles holdning ændres artikel 11 og 13.

Der indføres en række præciseringer i den gældende lovgivning i disse artikler, dels i tilfælde af arbejdsløshed, dels i tilfælde af udøvelse af beskæftigelse på to eller flere medlemsstats område. Disse præciseringer har Kommissionens fulde tilslutning, da de vil kunne bidrage til en bedre anvendelse af koordineringen.

3.3.4. Bestemmelser vedrørende afsnit III – Kapitel I: Sygdom, moderskab og faderskab

Kapitlets struktur er blevet ændret i den fælles holdning.

Der er blevet indsat afdelinger, således at man adskiller bestemmelserne for pensionister og deres familiemedlemmer fra dem, der gælder for andre kategorier af forsikrede personer. Endvidere adskilles naturalydelser fra kontantydelser. Disse strukturelle ændringer skaber større klarhed i bestemmelserne, uden at dette i sig selv medfører tab af rettigheder for de forsikrede.

Ydelser ved dødsfald, der i Kommissionens forslag blev betragtet som naturalydelser i forbindelse med sygdom, står ikke længere anført i dette kapitel, men i et andet særligt kapitel (jf. punkt 3.3.6.).

Specielt hvad pensionister angår, indføres der i den fælles holdning en række ændringer, der hovedsagelig har indvirkning på fordelingen af udgifterne mellem institutionerne. I denne forbindelse har Rådet for såvel naturalydelser som for

kontantydelse foretrukket at bibeholde den aktuelle situation. Da der er tale om finansielle ordninger mellem medlemsstaternes institutioner, der ikke principielt ændrer retten til sygeforsikring for de forsikrede, kan Kommissionen acceptere Rådets holdning.

Som følge af de ændringer, der er blevet indført vedrørende fordelingen af udgifterne til pensionister, har Rådet ikke bibeholdt løsningen i forslaget fra Kommissionen om udpegelse af den stat, som har til opgave at opkræve ydelserne til finansieringen af sygeforsikringen. Det fastslås, at ydelserne i princippet opkræves af den medlemsstat, der på grundlag af sin lovgivning skal udbetale ydelserne til pensionisten.

Der indsættes ligeledes en bestemmelse til løsning af spørgsmålet vedrørende samtidig ret til kontantydelse ved plejebæhov af ubegrænset varighed (plejeydelser), der behandles som ydelser ved sygdom. Kommissionen kan acceptere denne ændring, der drager konsekvenserne af Domstolens gældende retspraksis⁴.

3.3.5. Bestemmelser vedrørende afsnit III – Kapitel 2: Arbejdsulykker og erhvervssygdomme

Ordlyden i den fælles holdning ændrer ikke Kommissionens forslag vedrørende dette kapitel i nogen væsentlig grad. De vigtigste ændringer består i fjernelsen af en række bestemmelser, der er blevet overflødige (bl.a. artikel 42 i Kommissionens forslag) på grund af tilføjelsen i artikel 5 om det generelle princip om ligestilling af begivenheder. Visse bestemmelser, der var blevet indsat i artikel 46 i Kommissionens forslag for at tage hensyn til visse lovgivningers særlige bestemmelser, er blevet fjernet som følge af de ændringer, der har fundet sted i de pågældende lovgivninger.

Hvad angår udgifter ved transport af en person, som rammes af en arbejdsulykke eller pådrager sig en erhvervssygdom, fastslår den fælles holdning princippet om overtagelse af udgifterne under forudsætning af, at "institutionen i forvejen har givet sit samtykke til en sådan transport under behørig hensyntagen til de grunde, der taler herfor". Kommissionen er af den opfattelse, at dette problem kunne have været løst på en mere radikal måde. Den understreger, at dette spørgsmål bør tages op til behandling på et senere tidspunkt i forbindelse med gennemførelsesforordningen.

3.3.6. Bestemmelser vedrørende afsnit III – Kapitel 3: Ydelser ved dødsfald

I den fælles holdning har Rådet indføjet et særligt kapitel vedrørende ydelser ved dødsfald, således som det står anført i den nuværende forordning (EØF) nr. 1408/71; i Kommissionens forslag blev disse ydelser behandlet som naturalydelser ved sygdom.

Kommissionen kan acceptere denne holdning, idet de gældende bestemmelser ikke synes at have givet anledning til særlige vanskeligheder for så vidt angår deres gennemførelse.

⁴ Dom af 5.3.1998, sag C-160/96.

3.3.7. *Bestemmelser vedrørende afsnit III - Kapitel 4: Ydelser ved invaliditet*

Med henblik på en forenkling havde Kommissionen foreslået at erstatte den nuværende ”dualistiske” koordineringsordning med en enkelt ordning for koordineringen, således at ydelser ved invaliditet altid blev beregnet i overensstemmelse med bestemmelserne i kapitlet ”pensioner”.

Ifølge den nuværende ordning har en person, såfremt vedkommende udelukkende har været forsikret i henhold til lovgivning, hvorefter ydelsen ved invaliditet ikke er afhængig af længden af forsikringsperioderne (den såkaldte type”A”-lovgivning), udelukkende ret til én ydelse, som skal ydes af den medlemsstat, hvor den pågældende person var forsikret på det tidspunkt, hvor han blev invalid (”enkelt pensionsordningen”).

Såfremt den pågældende har været forsikret enten udelukkende i henhold til lovgivning, hvorefter beløbet afhænger af varigheden af forsikringsperioderne (den såkaldte type”B”-lovgivning), eller i henhold til de to typer forsikring, har vedkommende ret til ydelser, der beregnes i overensstemmelse med kapitlet ”pensioner” (”pro rata”-ordningen).

I den fælles holdning opretholdes den ”dualistiske” ordning, men udelukkende for de medlemsstaters vedkommende, der har type”A”-lovgivning, og som har valgt at opretholde denne ved at stå opført i et bilag.

Kommissionen finder dette et acceptabelt kompromis. Selv om den beklager, at forenklingen ikke blev gennemført, må den konstatere, at den nuværende ordning ikke synes at give anledning til større vanskeligheder.

3.3.8. *Bestemmelser vedrørende afsnit III - Kapitel 5: Alders- og efterladtepensioner*

Kommissionens forslag betød ikke nogen grundlæggende ændring af bestemmelserne i dette kapitel, idet forenklingen især bestod i at gøre de gældende regler mere forståelige gennem en forbedring af den anvendte terminologi og kapitlets struktur. Rådets fælles holdning ændrer ikke bestemmelserne i dette kapitel.

En ændring vedrører artikel 55: den drejer sig om kumulation af pensioner med ydelser af anden art, hvilket ikke kan anses for berettiget. Kompromiset er acceptabelt for Kommissionen.

I den fælles holdning videreføres ligeledes den gældende bestemmelse i forordning (EØF) nr. 1408/71, hvorefter en medlemsstat ikke er forpligtet til at yde en pension, hvis varigheden af de tilbagelagte perioder i henhold til den pågældende stats lovgivning er på under ét år, og hvis der udelukkende på grundlag af disse perioder ikke er erhvervet nogen ret til ydelser i medfør af bestemmelserne i denne lovgivning. I så fald tages de pågældende perioder med i de andre berørte medlemsstaters beregninger. Eftersom bestemmelsen fastsætter, at den pågældende ikke må lide noget tab af rettigheder, kan Kommissionen acceptere denne holdning.

I den fælles holdning opretholdes de særlige bestemmelser for tjenestemænd ligeledes, hvilket er acceptabelt for Kommissionen på grund af disse ordningers specielle karakter.

3.3.9. *Bestemmelser vedrørende afsnit III - Kapitel 6: Arbejdsløshedsydelse*

I Kommissionens forslag indføjes der 2 væsentlige ændringer i dette kapitel:

- en udvidelse fra 3 til 6 måneder af den periode, i hvilken den arbejdsløse kan søge arbejde i en anden medlemsstat uden at miste retten til arbejdsløshedsydelse.
- afskaffelse af den nuværende ordning, i henhold til hvilken den arbejdsløse grænsearbejder modtager arbejdsløshedsydelse fra bopælsstaten i stedet for fra den kompetente stat (den stat, hvor en person senest var beskæftiget).

Rådet nåede ikke frem til enighed om disse to punkter. For at opnå et kompromis har man skelnet mellem to aspekter: dels behandlingen af arbejdsløse, dels fordelingen af betalingen af arbejdsløshedsydelse mellem den stat, hvor den arbejdsløse senest var beskæftiget, og bopælsstaten.

Hvad personer angår, står der følgende anført i den fælles holdning:

- Opretholdelse af den nuværende periode på 3 måneder, i løbet af hvilken den arbejdsløse kan søge arbejde i en anden medlemsstat uden at miste sin ret til arbejdsløshedsydelse, samtidig med, at den kompetente institution har mulighed for at udvide denne periode til 6 måneder.
- Opretholdelse af den nuværende ordning, hvorefter den arbejdsløse grænsearbejder modtager arbejdsløshedsydelse fra bopælsstaten (med forpligtelse til at stå til rådighed for bopælsstatens arbejdsformidling).
- Ordningen suppleres imidlertid med en bestemmelse, der går ud på, at den arbejdsløse grænsearbejder ligeledes skal stille sig til rådighed for den kompetente stats arbejdsformidling.

Med hensyn til den finansielle fordeling af udgifterne mellem medlemsstaterne gælder følgende:

- det gældende princip i forordning (EØF) nr. 1408/71 om bopælsstatens kompetence opretholdes fortsat.
- imidlertid skal den kompetente stat (den stat, hvor en person senest var beskæftiget) refundere bopælsstatens udgifter til arbejdsløshedsunderstøttelse i 3 måneder.
- denne refusionsperiode forlænges til 5 måneder, når den pågældende person i løbet af de forudgående 24 måneder har afsluttet beskæftigelsesperioder af mindst 12 måneders varighed i den medlemsstat, hvis lovgivning han senest var underlagt.

For at tage hensyn til Luxembourgs særlige problemer er der blevet indført en særlig overgangsbestemmelse i artikel 87, nr. 10 (hvorefter bestemmelserne i artikel 65, stk. 2 og 3, først gælder for Luxembourg to år efter den nye forordnings ikrafttrædelse).

Kommissionen kan generelt acceptere denne holdning. For det første ønsker den at understrege, at de vilkår, på hvilke den arbejdsløse kan søge beskæftigelse i en anden medlemsstat uden at miste arbejdsløshedsydelse, er blevet forbedret, således at den pågældende får lettere ved at finde beskæftigelse. Endvidere stilles grænsearbejderen bedst muligt med hensyn til at finde beskæftigelse, eftersom han kan melde sig som arbejdssøgende i såvel bopælsstaten som i den stat, hvor han senest var beskæftiget. Disse to faktorer, der giver den arbejdsløse de bedst mulige chancer for at finde beskæftigelse, er i overensstemmelse med Kommissionens mål og udgør en forbedring i forhold til den aktuelle situation. Desuden påvirker ordningerne vedrørende den finansielle fordeling af arbejdsløshedsydelse mellem medlemsstaterne ikke den arbejdsløses ret til ydelser.

3.3.10. Bestemmelser vedrørende afsnit III – Kapitel 7: Efterløn

I Kommissionens forslag indgik der en særlig bestemmelse om sammenlægning på grund af efterlønsydelse særlige karakter, og fordi lovgivningen i medlemsstaterne ikke gør retten til sådanne ydelser betinget af, at der er tilbagelagt bopælsperioder.

I Rådets fælles holdning er reglen om sammenlægning af perioder med henblik på fastsættelse af ydelser ikke medtaget. Udelukkelsen skyldes, at der kun findes lovbestemte efterlønsordninger (forordningen, der er baseret på artikel 42 i EF-traktaten, gælder kun for lovbestemte socialsikringsordninger) i et begrænset antal medlemsstater (jf. betragtning 33 i den fælles holdning).

På grund af efterlønsordningernes særlige karakter kan Kommissionen acceptere denne holdning, da der herved sker et vigtigt fremskridt: indføjelser af ”efterlønsgrænsen” i forordningens anvendelsesområde, som indtil nu har været udelukket, bevirker, at principperne i afsnit I nu bliver anvendt på efterlønsydelse, hvilket igen betyder, at princippet om ligebehandling, eksport af efterlønsydelse samt tilkendelse af familieydelse og sygehjælpsydelse til de pågældende sikres.

3.3.11. Bestemmelser vedrørende afsnit III – Kapitel 8: Familieydelse

Kommissionens forslag sigtede mod en omskrivning af dette kapitel gennem indførelsen af én enkelt bestemmelse gældende for samtlige familieydelse, når den pågældende har rettigheder i flere medlemsstater: den stat, der fastsætter det højeste beløb, udbetaler ydelserne, og udgiften fordeles derefter proportionelt på de berørte medlemsstater.

I den fælles holdning er der valgt en mindre ambitiøs løsning, som dog omfatter et samlet kapitel og ensartede bestemmelser for samtlige personkategorier, således at der ikke længere skelnes mellem på den ene side pensionister og børn, der har mistet en af forældrene eller dem begge, og på den anden side de øvrige kategorier af forsikrede.

For at kunne afgøre, hvilken lovgivning der gælder, når der består rettigheder i flere medlemsstater, har Rådet indføjet et sammenhængende sæt prioriteringsregler, hvorefter der gives prioritet til lovgivningen i den medlemsstat, hvor den pågældende senest var beskæftiget. Gennem denne ordning sikrer man sig endvidere, at det højeste ydelsesbeløb udbetales i form af et forskelsbetinget supplement, der

udbetales af en anden medlemsstat, hvis lovgivning ligeledes giver mulighed for udbetaling af ydelser.

Den fælles holdning indeholder ligeledes gunstige bestemmelser for børn, der har mistet en af forældrene eller dem begge (artikel 69), og slår endvidere til lyd for et øget samarbejde mellem medlemsstaterne med henblik på anvendelsen af prioritetsreglerne (artikel 68, stk. 3).

Kommissionen finder dette standpunkt acceptabelt, da det dels afklarer og letter anvendelsen af bestemmelserne i dette kapitel, dels bevarer retten til de højst mulige familieydelser til de forsikrede.

Derimod har Rådet besluttet at fjerne forskud på underholdsbidrag fra forordningens anvendelsesområde (jf. artikel 1, nr. z), og betragtning 36). Det har endvidere opretholdt udelukkelsen af særlige ydelser ved fødsel og adoption (jf. artikel 1, nr. z), som allerede findes i forordning (EØF) nr. 1408/71, eftersom sådanne bestemmelser er snævert forbundet med den pågældende medlemsstats socioøkonomiske struktur.

Kommissionen kan acceptere Rådets standpunkt vedrørende forskud på underholdsbidrag på grund af disse ydelsers særlige karakter og på grund af de særlige problemer, som koordineringen giver i praksis. Derimod beklager Kommissionen, at man ikke kunne opnå enighed om at indføre de særlige ydelser ved fødsel og adoption. Kommissionen kan ikke desto mindre acceptere Rådets holdning på grund af dette kapitels velafbalancerede opbygning og på grund af den omstændighed, at bestemmelserne for ydelser udvides til at omfatte ikke-arbejdsaktive personer.

3.3.12. Bestemmelser vedrørende afsnit III – Kapitel 9: Særlige ikke-bidragspligtige ydelser

Parlamentets ændringsforslag 55 indgår i dette kapitel i den fælles holdning; ændringsforslaget var i sin helhed blevet indført i Kommissionens ændrede forslag.

3.3.13. Bestemmelser vedrørende afsnit IV – Den Administrative Kommission og Det Rådgivende Udvalg for Koordinering af Sociale Sikringsordninger

I den fælles holdning klarlægges Den Administrative Kommissions opgaver på en række punkter (artikel 72, litra b), c), d), f) og g)); det samme gælder for Det Tekniske Udvalg (artikel 73, litra d)).

Endvidere indføres der i forordningen en bestemmelse om Revisionsudvalget, idet denne bestemmelse for øjeblikket står anført i gennemførelsesforordningen.

Kommissionens forslag indeholdt ikke nogen bestemmelser om Det Rådgivende Udvalg for Koordinering af Sociale Sikringsordninger, da der foreligger et forslag fra Kommissionen om en fusion af Det Rådgivende Udvalg for Vandrende Arbejdstageres Sociale Sikring og Det Rådgivende Udvalg for Vandrende Arbejdstagere⁵. Da dette forslag endnu ikke er blevet vedtaget, forekommer det rimeligt, at der indføres en bestemmelse med henblik på at fastlægge udvalgets sammensætning og opgaver.

⁵ KOM(1998) 394.

3.3.14. Bestemmelser vedrørende afsnit V – Forskellige bestemmelser

I den fælles holdning indføjes der væsentlige forbedringer i artikel 76 med henblik på at styrke forpligtelsen til samarbejde mellem institutionerne, men også mellem institutionerne og de forsikrede. Kommissionen er af den opfattelse, at disse aspekter er særdeles positive. Dette kan kun fremme anvendelsen af forordningens bestemmelser, og endvidere gør bestemmelserne det muligt for de forsikrede at kræve en afklaring af deres situation på grundlag af den øgede forpligtelse til samarbejde institutionerne indbyrdes.

3.3.15. Bestemmelser vedrørende afsnit VI – Overgangsbestemmelser og afsluttende bestemmelser

I den fælles holdning ændres artikel 87, bl.a. med henblik på at tage højde for de følgevirkninger, som de indførte ændringer vil kunne få for visse forsikrede (jf. nr. 8 og 9). Denne type bestemmelser er klassiske og nødvendige, når koordineringsregler udbygges, og Kommissionen kan derfor acceptere denne holdning, der tager hensyn til de forsikredes almene interesser.

Endvidere indføres der en overgangsperiode for Luxembourg vedrørende gennemførelsen af artikel 65, stk. 2 og 3 (jf. punkt 3.3.9), hvilket er i overensstemmelse med den generelle aftale i Rådet om kapitlet "Arbejdsløshedsydelse".

Rådet har ligeledes tilføjet en bestemmelse for at sikre, at medlemsstaterne træffer de fornødne foranstaltninger med henblik på at oplyse de forsikrede om ændringerne i den nye forordning. Kommissionen kan fuldt ud bifalde dette initiativ, som vil være til gavn for samtlige personer, der er omfattet af forordningen.

Endelig har Rådet fastlagt de vilkår, på hvilke overgangen fra den gældende forordning (EØF) nr. 1408/71 til det nye koordineringsinstrument finder sted. I denne forbindelse er der indføjet en særlig bestemmelse i artikel 90 med henblik på at sikre, at forordning (EØF) nr. 1408/71 fortsat er gældende indtil det tidspunkt, hvor visse forordninger og aftaler, der refererer til denne forordning, er blevet annulleret eller ændret. Kommissionen tilslutter sig denne holdning.

4. KONKLUSIONER/GENERELLE BEMÆRKNINGER

Kommissionen bifalder i sin helhed den fælles holdning, der i stort omfang afspejler målene i Kommissionens forslag. Endvidere tages der i den fælles holdning hensyn til de fleste af Parlamentets ændringsforslag. Efter en lang forhandlingsrunde, og selv om en større forenkling kunne have været ønskelig på visse områder, udgør den nu generelt for alle kapitlers vedkommende et velafbalanceret og positivt kompromis for de forsikrede. På denne baggrund mener Kommissionen, at dette instrument er af væsentlig betydning for at borgerne kan udøve deres ret til fri bevægelighed og samtidig bevare deres sociale sikringsrettigheder.

5. ERKLÆRINGER FRA KOMMISSIONEN

Se bilag.

BILAG

UDKAST TIL ERKLÆRING TIL OPTAGELSE I RÅDETS PROTOKOL

Fælleserklæring fra Rådet og Kommissionen

"Idet det anerkendes, at denne forordning ikke finder anvendelse, før alle bilag er endeligt udformet og gennemførelsesforordningen vedtaget, er Rådet og Kommissionen enige om, at følgende passager eller bestemmelser skal indsættes i bilagene og gennemførelsesforordningen:

1) Bilag XI (ad artikel 3, stk. 2, og artikel 70, stk. 2, litra c)):

I betragtning af de særlige forhold, der gør sig gældende for østrigsk og tysk lovgivning om særlige ikke-bidragspligtige ydelser, hvis anvendelse er begrænset til en del af deres område, og som på nuværende tidspunkt er undtaget i medfør af artikel 4, stk. 2b, i forordning (EØF) nr. 1408/71, bør følgende tekst indsættes i forordningens bilag XI:

"ØSTRIG"

Denne forordning gælder ikke for ydelser, der er tilkendt i henhold til Bundesländer-lovgivningen for handicappede og personer, der har behov for pleje.

"TYSKLAND"

Denne forordning gælder ikke for ydelser, der er tilkendt i henhold til Länder-lovgivningen for handicappede og navnlig for blinde.

2) Gennemførelsesforordningen og bilag XI (ad artikel 5 og 6)

De særlige bestemmelser, der skal fastlægges i gennemførelsesforordningen, bør tage sigte både på at forebygge en eventuel kumulationseffekt på grund af princippet om sidestilling af forhold eller begivenheder i henhold til to eller flere medlemsstaters lovgivning og på, i analogi hermed, at supplere de prioritetsregler, der allerede findes i den eksisterende artikel 15 i forordning (EØF) nr. 574/72, og som vil blive genindført i den nye gennemførelsesforordning.

Hvis det med sikkerhed er konstateret, at ubetinget anvendelse af princippet om sidestilling af forhold og begivenheder kan føre til objektivt urimelige resultater på grund af de særlige træk ved en medlemsstats lovgivning, bestræber den pågældende medlemsstat sig på at få optaget en passende tekst i bilag XI, der sikrer koordinering i det konkrete tilfælde under hensyn til proportionalitetsprincippet.

3) Gennemførelsesforordningen (ad artikel 24-26 og artikel 35)

Der skal etableres en velafbalanceret fordeling mellem staterne af udgifter til naturalydelser til pensionister og deres familiemedlemmer. I de tilfælde, hvor den mellemstatslige refusion af udgifter til naturalydelser til pensionister og deres familiemedlemmer - efter artikel 24-26 - foretages på grundlag af faste beløb, vil det faste beløb udgøre 85% af de beregnede årlige gennemsnitsudgifter til naturalydelser til pensionister og deres familiemedlemmer i bopælsstaten. De resterende 15% forventes at vedrøre udgifter til naturalydelser til pensionister og deres familiemedlemmer under ophold i andre medlemsstater end bopælsstaten. For at undgå, at medlemsstater, som har valgt muligheden efter artikel 27, stk. 2, og som er opført i

bilag IV, bliver overbebyrdet i sammenligning med medlemsstater, som ikke har valgt denne mulighed, vil de stater, der er opført i bilag IV, refundere et nedsat forudfastsat beløb på 80% af udgiften til den stat, hvor pensionisten eller hans familiemedlemmer er bosat.

Denne forudsætning skal afspejles i de bestemmelser om refusion af udgifter til naturalydelse til pensionister og deres familiemedlemmer, som skal fastsættes i gennemførelsesforordningen.

Bestemmelsen skal også findes i gennemførelsesforordningen for at sikre, at en medlemsstat, som beregner de gennemsnitlige årlige udgifter, ikke pålægger andre medlemsstater dobbelt betaling.

4) Gennemførelsesforordningen (ad artikel 27, stk. 5)

Irland, Tyskland og Nederlandene er bekymret over de administrative og eventuelle økonomiske følger af artikel 27, stk. 5, og mener, at der bør findes en tilfredsstillende løsning i gennemførelsesforordningen, så man undgår problemer vedrørende dobbeltbetalinger og omkostningskontrol.

5) Gennemførelsesforordningen (ad artikel 30)

Anvendelsen af artikel 5 i forhold til artikel 30 vil blive taget op i gennemførelsesforordningen.

6) Bilag XI (ad artikel 34)

Følgende litra indsættes i bilag XI:

"b) *Nederlandene vil i henhold til artikel 34 fremkomme med en liste over skøn over beløbene, der ligger så tæt som muligt på de nuværende faktiske udgifter.*"

7) Bilag XI (ad artikel 46)

Følgende tekst vedrørende Det Forenede Kongerige indsættes i bilag XI:

Hvor artikel 46 finder anvendelse, vil Det Forenede Kongerige, såfremt den pågældende bliver uarbejdsdygtig med invaliditet til følge, medens han er omfattet af lovgivningen i en anden medlemsstat, for så vidt angår afdeling 30A, stk. 5, i Social Security Contributions and Benefits Act 1992, medregne enhver periode, hvor den pågældende på grund af uarbejdsdygtighed har modtaget

i) *kontantydelse i forbindelse med sygdom eller i givet fald løn,*

ii) *ydelse som omhandlet i kapitel 4 og 5, der er tilkendt for invaliditet efter nævnte uarbejdsdygtighed i henhold til den anden medlemsstats lovgivning, som var det perioder med kortvarig ydelse ved uarbejdsdygtighed, der er tilkendt i overensstemmelse med afdeling 30A, stk. 1-4, i Social Security Contributions and Benefits Act 1992.*

Følgende tekst vedrørende Irland indsættes i bilag XI:

Hvor artikel 46 finder anvendelse, vil Irland, såfremt den pågældende bliver uarbejdsdygtig med invaliditet til følge, medens han er omfattet af lovgivningen i en anden medlemsstat, for så vidt angår afdeling 95, stk. 1, litra a), i Social Welfare (Consolidation) Act, 1993, medregne enhver periode, hvor den pågældende i forbindelse med invaliditet efter nævnte uarbejdsdygtighed blev anset for ude af stand til at arbejde efter irsk lovgivning.

8) Gennemførelsesforordningen (ad artikel 50)

I betragtning af den generelle interesse i at fastlægge en fælles procedure for en ensartet anvendelse af denne artikel for så vidt angår den dato, der skal betragtes som datoen for fremsættelse af et krav for så vidt angår hver enkelt berørt institution, i de "ekstraordinære" tilfælde, hvor den pågældende ved fremsættelsen af det oprindelige krav overhovedet ikke oplyser noget om forsikrings- eller bopælsperioder, som er tilbagelagt efter en bestemt medlemsstats lovgivning, og først på et senere tidspunkt giver fuldstændige oplysninger om sin fulde forsikringsperiode (andet krav eller faktisk fremsættelse af det oprindelige krav, hvilket sommetider sker lang tid efter), besluttede man, at spørgsmålet om de administrative og økonomiske følger af en sådan tilbagevirkende - "udskudt" - inddragelse af de berørte institutioner både for så vidt angår institutionen som den pågældende ansøger, skal behandles i en samlet, generel bestemmelse, der skal fastlægges i forbindelse med gennemførelsesforordningen, og som udtrykkeligt og udførligt skal definere de samlede, gensidige rettigheder og forpligtelser, både for den forsikrede og for de berørte institutioner.

På baggrund af principperne om sidestilling og effektivitet og med henblik på at nå målene i traktatens artikel 42 (som artikel 50 bygger på) bør det, i det omfang et sådant forsinket - efterfølgende faktisk - krav kan sidestilles med en udtrykkelig anmodning om at udsætte udbetalingen af ydelser (bevidst undladelse), for det første udtrykkeligt anføres, at en sådan sidestilling gælder efter den pågældende lovgivning, der indeholder gunstigere bestemmelser med hensyn til et kravs tilbagevirkende kraft end gennemførelsesforordningen, og for det andet, at den pågældende, selv om vedkommende har fremsat det oprindelige krav på en formular, hvor der klart anmodes om detaljerede oplysninger om forsikrings-, beskæftigelses- eller bopælsperioder på en anden medlemsstats område, og er blevet informeret om følgerne af eventuelt at undlade at svare herpå, enten ikke har svaret noget eller blot har svaret med nej i de pågældende rubrikker i formularen.

9) Bilag XI (ad artikel 51)

Følgende tekst vedrørende Danmark indsættes i bilag XI:

1. *Uanset forordningens artikel 6 har personer, der ikke har haft lønnet beskæftigelse i en eller flere medlemsstater, kun ret til dansk social pension, hvis de har haft eller tidligere har haft fast bopæl i Danmark i mindst tre år, inden for de aldersgrænser, der gælder i henhold til dansk lovgivning. Artikel 7 finder ikke anvendelse på dansk social pension, som sådanne personer har erhvervet ret til, jf. dog artikel 4.*

2. *Ovennævnte bestemmelser finder ikke anvendelse på ret til dansk social pension for familiemedlemmer til personer, der har eller har haft lønnet beskæftigelse i Danmark, og heller ikke for studerende eller deres familiemedlemmer.*

10) Bilag XI (ad artikel 52)

Der er enighed om, at det spørgsmål, som Sverige har rejst i forbindelse med artikel 52, først bør behandles af Den Administrative Kommission, og at det, hvis der ikke kan findes en egnet løsning i den forbindelse, så bør løses ved hjælp af en tekst i bilag XI - under "SVERIGE".

11) Bilag XI (ad artikel 54)

Følgende tekst vedrørende Finland indsættes i bilag XI:

Med henblik på at fastsætte retten til finsk national pension og beregne beløbet herfor i henhold til artikel 52-54 ligestilles pensioner erhvervet efter en anden medlemsstats lovgivning med pensioner erhvervet efter finsk lovgivning.

12) Gennemførelsesforordningen (ad artikel 56)

For beregning af ydelser eller dele af ydelser, som udelukkende betales af en fondsbaseret pensionsordning, tages der kun hensyn til den i den forbindelse opsparede kapital i denne ordning. Det vil afhænge af den igangværende yderligere gennemgang af dette spørgsmål, om det er nødvendigt med en eksplicit bestemmelse i den forbindelse i gennemførelsesforordningen.

13) Bilag XI (ad artikel 60)

De eksisterende tekster i bilag VI i forbindelse med særordninger for tjenestemænd vil blive bevaret af Spanien i bilag XI.

14) Bilag XI (ad artikel 62, stk. 1)

Irland understregede, at enighed om dette stykke ikke må foregribe resultatet af drøftelserne om bilag XI.

15) Gennemførelsesforordningen (ad artikel 87, stk. 8)

Gennemførelsesforordningen skal omfatte bestemmelser om, at den pågældende person eller den nye kompetente institution skal underrette den tidligere kompetente institution.

Rådet og Kommissionen anerkendte desuden følgende:

16) Internationale aftaler (ad artikel 11, stk. 3, litra c), og artikel 65, stk. 6-7)

Portugals accept af artikel 11, stk. 3, litra c), og artikel 65, stk. 6-7, berører ikke Portugals anmodning om rimelig behandling i forbindelse med omkostningsdelingen mellem Portugal og andre stater, der ikke er EU-medlemmer, som led i de aftaler, der skal forhandles efter vedtagelsen af denne forordning.

Rådet og Kommissionen er også enige om, at følgende artikler skal fortolkes således:

17) ad artikel 20, stk. 2

Med forbehold af bestemmelserne i artikel 20, stk. 2, søger Irland præciseret, at nationale kriterier ud over "den frist, der er lægeligt forsvarlig" efter artikel 20, stk. 2, kan anvendes af de kompetente institutioner i Irland, når de overvejer henvisning af patienter til en anden medlemsstat i henhold til forordningen. Irland tilslutter sig dog fuldt ud, at anvendelsen af sådanne yderligere nationale kriterier skal være i overensstemmelse med bestemmelserne i Fællesskabets lovgivning.

18) ad artikel 35, stk. 2

Det er op til hver enkelt medlemsstat som kreditor at afgøre, om dens lovgivningsmæssige eller administrative struktur er sådan, at en refusion på grundlag af faktiske udgifter er hensigtsmæssig eller ej. Denne afgørelse gælder alle medlemsstater, medmindre der er aftalt andre metoder for refusion i henhold til stk. 3.

19) ad artikel 84, stk. 2

Artikel 84, stk. 2, skal ikke fortolkes således, at medlemsstaterne pålægges forpligtelser til at gøre mere, end national lovgivning eller nationale procedurer kræver eller tillader."